

Kinderen maken het verschil in de buurt en op school

Foto: Sarah van Looy

Lisa Hu

Stichting Terra Nova voert dit jaar in acht steden de projecten Buurtontwerpers en Schoolontwerpers uit: Al vanaf 8 jaar oud verkennen kinderen hun waarden en ontwerpen op basis daarvan concrete ideeën om hun buurt of school samen met lokale organisaties te verbeteren. “Ze ervaren dat ze het verschil kunnen maken.”

Kinderen en jongeren zijn geïnteresseerd in wat er speelt in de wereld om hen heen

Tekst
Erik Ouwerkerk

Wie het Huis van de Wijk in Bergen op Zoom binnenloopt, kan straks niet om de complimentenbox heen. Mensen die even behoefte hebben aan een steuntje in de rug, of hun dag nog meer glans willen geven, pakken een geschreven of getekend compliment uit de kist. De creatie is bedacht door Nora, Djenna en Fernando: “Zodat mensen gaan voelen dat ze erbij horen en weer wat blijer worden”, aldus Nora (10 jaar). “Want soms doen mensen gemeen tegen mensen die een andere huidskleur hebben of er anders uitzien.”

Honderdveertig kilometer noordelijker, in het klaslokaal van groep 7/8 van basisschool De Nautilus in Amsterdam, zorgen kleine plantjes voor schone lucht. Lerare Maria Streefkerk verklaart: “De kinderen gaven aan dat bomen de longen van de aarde zijn en dat gezonde lucht belangrijk is in de klas. Zo brachten zij het mondiale

thema terug naar hun stad en klaslokaal. Ze hebben toen het idee opgevat een grote pannenkoekplant te stekken en die te verdelen over meegebrachte blikjes. En zo heeft nu elk kind uit groep 8 een plantje op tafel.”

Volwaardige burgers

De groepen kinderen uit deze voorbeelden namen deel aan de projecten ‘Buurtontwerpers’ en ‘Schoolontwerpers’ van Stichting Terra Nova. Oprichter Lisa Hu: “Kinderen ervaren door de projecten dat ze het verschil kunnen maken, dat ook zij als volwaardige burgers kunnen en mogen meedelen, meedoen en meebeslissen in de maatschappij. Want kinderen en jongeren zijn geïnteresseerd in wat er speelt in de wereld om hen heen en hebben ideeën over wat er beter kan in hun wijk en school. Deze ideeën komen alleen niet vanzelf omhoog. We moeten kinderen daar goed voor toerusten door hen oefenkansen te bieden.”

Inzicht

Stel, je mag een nieuwe samenleving bouwen op een eiland. Hoe werk je dan samen? Hoe wordt het eiland dan geleid? Wie heeft waar recht op? Spelenderwijs komen tal van burgerschapsvraagstukken boven drijven op het eiland van het burgerschapsspel 'Terra Nova Minimaatschappij'. Een voorbeeld is: Een eilandbewoner heeft twee vissen gevangen. Mag ze die zelf houden of moet ze die delen? Het zijn uitdagende vragen die inzichtelijk maken wat iemands waarden zijn en hoe die zich verhouden tot die van anderen. Best lastig, vindt Sofie (11): "Het is moeilijk om er met vrienden over te praten, maar met dit spel doe je dat wel." Streefkerk: "Ze leren dat je alles van meerdere kanten kunt bekijken, dat elke keuze consequenties heeft en dat er net als in de grotemensenwereld geen makkelijke oplossingen zijn."

Stem versterken met handen

Hu: "Het burgerschapsspel is een mooi begin voor participatie, het helpt kinderen hun stem te vinden. Met Buurtontwerpers en Schoolontwerpers leren ze vervolgens hun stem te versterken met hun handen, door een ontwerp te maken op basis van hun waarden. En daar kan iedereen in eigen buurt of school mee beginnen." De oprichter van Stichting Terra Nova zegt met nadruk *iedereen*, want in de praktijk zijn het vaak de mondige, of als intelligent te boek staande leerlingen die bijvoorbeeld in een leerlingenraad de kans krijgen om te oefenen met burgerschap. "Zeker wanneer je niet zo talig bent, kan het bevrijdend zijn om je op een creatieve manier te uiten, en dan zie je kinderen opbloeien. 'Dit had ik nog niet eerder gezien van jou, dat wil ik vaker zien', zegt een leraar bijvoorbeeld tegen zijn leerling. Of: 'Ongelooflijk hoe Emre ondanks zijn taalontwikkelingsstoornis het woord nam bij de presentatie!'."

Volwassen jeugd

De kennis is aanwezig, de intenties zijn goed en de motivatie is hoog. Maar wat gebeurt er nadat de kinderen het project afronden: krijgen hun ideeën een vervolg of komt de klad erin? "We maken ons hard voor stakeholders die zich echt willen committeren aan de plannen van de kinderen, zoals wethouder Joey van Aken uit Bergen op Zoom. In Bergen op Zoom heeft een lokale timmerman toegezegd om van de kartonnen complimenten-box een stevige houten versie te maken. Wethouder Van Aken wil ze helpen verspreiden over scholen in zijn gemeente", vertelt Hu.

Maria Streefkerk

Ze leren dat je alles van meerdere kanten kunt bekijken, dat elke keuze consequenties heeft

Streefkerk: "Met Buurtontwerpers maakten een paar leerlingen een ontwerp rond gezond voedsel voor een klein budget. Want ze hadden goed door dat overgewicht en armoede twee problemen waren die speelden in hun omgeving. Het jaar erop bouwden ze daarop voort tijdens hun sollicitatie voor een plek in de kindergemeenteraad. Eén van hen heeft een plek gekregen."

Maar niet alleen deze leerlingen hebben baat bij dit project, vervolgt de leraar: "Bij wereldoriëntatie stellen leerlingen elkaar nog steeds vragen uit het burgerschapsspel, zoals: 'Waarom is dat goed?', 'Welke nadelen kan dat hebben?', en zelfs: 'Wat zou je van mening kunnen doen veranderen?'. Dat klinkt heel volwassen. Onderschat ze dus niet: Ze zien veel meer en zijn tot veel meer in staat dan wij denken." Hu is het daar helemaal mee eens: "Je bent nooit te jong voor burgerschap!")

Scan de QR-code voor meer informatie.

